

19 291

Parlementaire Assemblée van de NAVO

Nr. 28

VERSLAG VAN DE VOORJAARZITTING 2001

Vastgesteld 26 juni 2001

De Parlementaire Assemblée van de NAVO heeft van 27 tot en met 31 mei 2001 in Vilnius (Litouwen) haar voorjaarszitting gehouden. Aan de zitting namen naast delegaties uit de negentien NAVO-lidstaten ook geassocieerde delegaties (zonder stemrecht) uit Bulgarije, Estland, Finland, Georgië, Kroatië, Letland, Litouwen, Macedonië, Moldova, Oekraïne, Oostenrijk, Roemenië, Slovenië, Slowakije en Zwitserland en waarnemers uit Azerbaidzjan, Bosnië-Herzegovina, Israël, Marokko, Tunesië, Zweden en het Europees Parlement deel. Een delegatie uit Rusland, dat geassocieerd lid van de assemblee is, ontbrak; naar uit Moskou aan de secretaris-generaal van de assemblee was bericht omdat deelname aan de zitting als instemming met toetreding van de Baltische staten tot de NAVO zou kunnen worden gezien.

De Nederlandse delegatie naar deze zitting bestond voor zoveel de Eerste Kamer betreft uit de leden Van Eekelen (VVD, voorzitter van de delegatie), Baarda en Van Gennip (beiden CDA) en Le Poole (PvdA), en voor zoveel de Tweede Kamer betreft uit de leden Koenders en Zijlstra (beiden PvdA), Weisglas (VVD), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Hoekema (D66) en Harrewijn (GroenLinks).

Het programma van de zitting was als volgt:

- zondag 27 mei: vergaderingen van de griffiers van de delegaties en van het standing committee.
- maandag 28 mei: vergaderingen van de Commissie voor Defensie en Veiligheid, de Commissie voor Economie en Veiligheid en de Commissie voor Wetenschap en Technologie.
- dinsdag 29 mei: vergaderingen van de Commissie voor de Civiele Dimensie van Veiligheid en de Politieke Commissie. De Commissies voor Economie en Veiligheid en voor Wetenschap en Technologie hebben een bezoek gebracht aan de kerncentrale in Ignalina. De commissie voor Defensie en veiligheid heeft een bezoek gebracht aan twee legerbases. 's Avonds heeft ambassadeur Beets de delegatie uitgebreid geïnformeerd over de situatie in Litouwen en Letland.
- woensdag 30 mei: de gastheren hebben de deelnemers aan de zitting een excursie naar het historische centrum van Kaunas, de tweede stad van Litouwen, en het openluchtmuseum in Rumsiskes aangeboden.

- donderdag 31 mei: plenaire vergadering.

Algemene Commissies (general committees)

Hieronder worden de rapporten, die in de vergaderingen van de algemene commissies aan de orde zijn geweest, alsmede de gastsprekers vermeld. Met * aangeduide dokumenten zijn in het Engels beschikbaar bij de griffie voor de interparlementaire betrekkingen.

Commissie voor de civiele dimensie van veiligheid

a) Civil contributions to European Security.*

Inhoud: Conflict prevention strategies (Stability through integration. Stability through targeted programmes. Stability through improved program co-ordination and management). Conflict management strategies (Optimising existing EU instruments. Developing new EU conflict management instruments).
Algemeen rapporteur: de heer Kröning (Duitsland).

b) Prospects for Democratic Reform in Serbia, Belarus and Kaliningrad.*

Inhoud: Federal Republic of Yugoslavia/Serbia (Serbia's domestic changes and foreign relations: the state of play. Pending problems). Belarus (General political and Sociological trends. The democratic process and elections. The powers of parliament. The forthcoming presidential elections. Belarus's relations with NATO). Kaliningrad (Background. Tackling the problems: EU's proposals and the Russian Response).
Rapporteurs: de heren Chauveau (Frankrijk) en Migone (Italië).

c) Gastsprekers waren:

- de heer Markevicius, minister van binnenlandse zaken van Litouwen;
- de heer Feduta, voorzitter van het bestuur van het Social technologies Centre in Minsk (Belarus);
- de heer Zivkovic, minister van binnenlandse zaken van Joegoslavië.

Commissie voor defensie en veiligheid

a) Missile Defence and Other Challenges to Alliance Unity.*

Inhoud: Ballistic Missile Defence and Arms Control (Background. Threats to Alliance Homelands. U.S. Missile Defence programmes. Allied Theatre Missile defence programmes. ABM treaty and Arms Control). Enlargement (Background. Evaluating the new Allies. Evaluating candidate countries). European Security and Defence Policy. The Balkans. Russia and Ukraine (Russian Defence Reforms. Ukrainian Defence Reforms).
Algemeen rapporteur: de heer Kenny (Canada), in de vergadering verdedigd door de voorzitter van de commissie, de heer **Hoekema**.

b) NATO's Role in Defence Reform.*

Inhoud: Overview and Update on DCI. Defence reforms and Budgets. Procurement and Modernisation Co-operation. Parliamentary access to classified material.
Rapporteur: de heer Forcieri (Italië).

c) NATO and the European Security and Defence Policy.*

Inhoud: What for? EU Force pledges. Inclusion of Non-EU NATO Allies. Disputes over Planning. Control of ESDP. Parliamentary Oversight.
Rapporteur: de heer **Van Eekelen**.

d) Gast sprekers waren:

- de heren Linkevicius, minister van defensie van Litouwen, en Kronkaitis, opperbevelhebber van de strijdkrachten van Litouwen.

Commissie voor Economie en Veiligheid

a) Energy and Economic Security: The Importance of Energy in Transatlantic Economic and Strategic Security.*

Inhoud: The sources of recent energy price rises. The California energy crisis and Kyoto – Transatlantic Implications. The long-term outlook. Tentative conclusions.
Algemeen rapporteur: de heer Helminger (Luxemburg).

b) The Serbian Economy: Reconstruction and Transition, Challenges for post-Milosevic Serbia.*

Inhoud: The FRY joins the international community. Coping with an economic crisis. Social and political stability. Rebuilding regional co-operation and links with the EU. The international aid effort.
Rapporteur: de heer Cohen (VK).

c) Securing Continental prosperity and Stability: the Prospects for EU Enlargement.*

Inhoud: Background and Negotiations. Phare and EU Aid for Enlargement. Key Stumbling Blocks. The potential benefits and costs of Enlargement to new members. Potential costs and benefits to old members. Costs and benefits to non-members. Adapting the EU to Enlargement.
Rapporteur: de heer Cohen (Verenigd Koninkrijk).

d) Institutional and Political Challenges to managing the North American – EU Relationship – An Overview.*

Inhoud: An overview of the state of the Trans-Atlantic trade relationship. Macro-economic trends. The transatlantic trade agenda: a new US administration and a new Congress. Institutional developments in Europe. The view from Canada. New collaborative bodies. Launching a new round of global trade talks. Production subsidies at Airbus. Other issues.
Rapporteurs: de heren Gomes da Silva (Portugal) en Tanner (Verenigde Staten).

e) Gast sprekers waren:

- de heer Austrevicius, chef-onderhandelaar van de regering van Litouwen inzake de toetreding tot de EU;
- de heer Eidukevicius, onderminister van economie.

Politieke commissie

a) Key Issues for the future of Transatlantic Relations and European Security.*

Inhoud: The bases of the European Security and Defence Policy (Developments since the Helsinki European Council. US Critics' Concerns. Complementary Development of NATO and EU. Autonomous decisions. Consultation mechanisms. Parliamentary control of ESDP.) NATO Enlargement (outcomes of the first round/Need for institutional reform. Options for shaping the enlargement process. Prospects for enlargement. NATO Enlargement and Relations with Russia. EU Enlargement. The enlargement debate in the transatlantic relationship.) NMD and the future of arms control policy.
Algemeen rapporteur: de heer Meckel (Duitsland).

b) NATO Enlargement.*

Inhoud: NATO's last enlargement round – Lessons learned (Contribution of new members to European Security. Membership action plan). Status of preparations of the nine applicant countries (Albania. Bulgaria. Estonia. Latvia. Lithuania. The fyro Macedonia. Romania. Slovakia. Slovenia). Further NATO enlargement and security in the Euro-Atlantic area. NATO enlargement and EU enlargement.
Rapporteur: de heer **Koenders**.

c) Shaping the Transatlantic Security Architecture: Strategic Missile Defence and ESDP.*

Inhoud: Strategic Missile Defense (Update. Position of the Allies. Theatre Missile Defense. Threat and response. The international Context. Strategic Missile defense, nuclear weapons and arms control). ESDP and transatlantic Security (Goals. Nice and Post-Nice: Progress. Challenges).
Rapporteur: de heer Lamers (Duitsland).

d) Gastspreekers waren:

- de heer Valionis, minister van buitenlandse zaken van Litouwen, over Strengthening Security and Cooperation in Europe – the view from Lithuania;
- de heer Hill, ambassadeur van de Verenigde Staten in Polen, over Current Issues in Euro-Atlantic Security Relations;
- de heer Allin, Editor van het tijdschrift Survival en research fellow bij het International Institute for Strategic Studies.

Commissie voor Wetenschap en Technologie

a) Safeguarding the Nuclear Complex in Russia and the Newly Independent States.*

Inhoud: Russian Nuclear Forces (Intercontinental Ballistic Missiles. Nuclear Powered Ballistic Missile Submarines. Bombers. Non-strategic forces. Downsizing the Soviet nuclear arsenal). Fissile Material. Nuclear Cities and scientific co-operation programmes. Assessing the threats. The political context.
Algemeen rapporteur: de heer Ehlers (Verenigde Staten).

b) Technology and Terrorism.*

Inhoud: How terrorism is changing. Terrorism and WMD: a real threat? (A

look into the future. Measures to counter WMD terrorism.) Information technology and terrorism (Terrorists using information technology. Information technology as a weapon or target. Who are the terrorists? Countering cyberterrorism.) Rapporteur: de heer Mates (Verenigd Koninkrijk).

*c) Nuclear Safety in Central and Eastern Europe**.

Inhoud: Differences between Soviet designed and Western nuclear power plants. International nuclear safety programmes in Central and Eastern Europe. Specific activities at RMBK and WWER reactors (Russia. Ukraine. Armenia. Bulgaria. Lithuania. Slovakia). Rapporteur: de heer Gherman (Roemenië).

*e) Depleted Uranium in South-eastern Europe: Use and Consequences**.

Inhoud: Depleted Uranium properties, Uses and Pathways of exposure. National Perspectives (Italy. Germany. Other NATO countries. Non-NATO countries). International perspectives (NATO. United Nations Environmental programme. European Union). Scientific opinion (long-term analysis and investigation. Plutonium and DU Munitions). Rapporteur: de heer Ibrügger (Duitsland).

f) Gast sprekers waren:

- de heer Eidukevicius, onderminister van economie, over de kerncentrale in Ignalina;
- de heer Haavisto, voorzitter van het United Nations Environmental Programme on Depleted Uranium Assessment Team, over Consequences of the Use of Depleted Uranium in the Balkans.

Plenaire vergadering

De vergadering is toegesproken door de Secretaris-Generaal van de NAVO, Lord **Robertson**, en de Minister-president van Litouwen, de heer **Paksas**. Beiden hebben ook vragen uit de vergadering beantwoord.

In zijn inleiding herinnerde de heer **Robertson** eraan dat de ministers van buitenlandse zaken van de lidstaten van de NAVO enkele dagen eerder in Budapest bijeen waren geweest en dat in Brussel in juni een conferentie van de regeringsleiders was voorzien. Hij ging in op hetgeen daar wordt besproken en op de richting waarin de NAVO zich ontwikkelt. Wat de Balkan betreft, is in Budapest steun uitgesproken voor de regering van Macedonië en zijn de aanvallen van de terroristen in dat land veroordeeld. Tegelijkertijd is uitgesproken dat het van vitaal belang is dat op gerechtvaardigde eisen van de etnische Albanezen wordt ingegaan. Een blijvende oplossing is alleen langs politieke weg bereikbaar. Ook de situatie in Zuid-Servië is besproken, waar de NAVO de laatste sector van de bufferzone aan het leger van Servië heeft overgedragen.

De noodzaak voor de NAVO haar militaire capabilities te verbeteren, is duidelijk. Militaire capabilities vormen het hart en de ziel van de NAVO. Om alle missies van de NAVO uit te kunnen voeren, crisis management, vrede bewaren, partnerschap en samenwerking, collectieve verdediging, moeten de strijdkrachten in staat zijn effectief samen te werken. Ze moeten snel verplaatst kunnen worden, snel aan veranderde eisen kunnen worden aangepast, hard kunnen toeslaan, en zo lang ter plaatse kunnen blijven om de taak te kunnen klaren. En wanneer spreker het had over «NATO's forces», bedoelde hij de «forces» van alle lidstaten. Een werkverdeling waarbij high-techlanden de logistiek, «smart bombs» en

«intelligence» inbrengen, en de lower-techlanden de manschappen, moet worden voorkomen. Die is politiek niet vol te houden. Lasten, kosten en risico's moeten gelijk worden verdeeld. Het Defense Capabilities Initiative beoogt dat te doen. Het gaat niet zo zeer om meer geld voor defensie, maar om een meer effectieve besteding daarvan.

In deze periode na de Koude Oorlog kan het niet zo zijn dat de VS in iedere crisis in Europa, hoe klein of ver weg ook, dienen op te treden omdat de Europese landen daartoe zelf niet in staat zijn. Daarom is de ontwikkeling van Europese «capabilities» absoluut noodzakelijk. De EU is bezig de capaciteit op te zetten om de zogenaamde Petersberg-taken, die alles omvatten van humanitaire missies tot vrede bewaren en crisis management, te kunnen verrichten. De EU-landen hebben de politieke en financiële middelen om dat te kunnen doen. Het ontbreekt ze aan de militaire hardware en een geschikte organisatiestructuur.

In 1999 is het strategische concept van de NAVO vastgesteld. Twee zaken moeten nu goed worden aangepakt. In de eerste plaats moeten niet-EU-leden op een bevredigende wijze aan EU-missies kunnen deelnemen. Spreker vertrouwt erop dat op korte termijn een overeenkomst tussen NAVO en EU terzake zou kunnen worden afgesloten. Vervolgens dient een coherente defensieplanning, die onnodige duplicatie voorkomt, tussen beide organisaties te worden verzekerd. Maar hoe belangrijk de institutionele regelingen met betrekking tot ESDI ook zijn, de grote vraag is of Europa de vereiste «capabilities» kan leveren. Om dat te kunnen doen zullen de EU-landen moeten investeren.

Tenslotte de uitbreiding van de NAVO, waarover de top in Praag in 2002 besluiten zal nemen. De bereidheid de NAVO uit te breiden was onverminderd. Omdat het lidmaatschap van de NAVO bijdraagt tot stabiliteit; omdat het uitbreidingsproces helpt rudimentaire scheidslijnen weg te nemen; omdat nieuwe leden de bijdrage van het bondgenootschap aan Euro-atlantische vrede en veiligheid effectiever maken. Het belangrijkste is dat in Europa elk land in vrijheid zijn veiligheidsarrangementen moet kunnen kiezen. Elk land dat «willing and able» is zal «considered» worden. De geografie mag niet bepalend zijn, aldus de heer Robertson.

De heer Robertson heeft vervolgens vragen beantwoord. Daarbij heeft de heer **Van Eekelen** het een regelrechte ramp genoemd wanneer NAVO en EU verschillende wegen zouden inslaan. Het gaat om «security through participation», en om het voorkomen van duplicering daarbij. Eerder in de vergadering had de Amerikaanse senator Smith de vrees uitgesproken dat de ESDI tot bureaucrativering zal leiden; bureaucrativering is inderdaad een gevaar. Spreker vroeg tenslotte of de berichten in de pers juist zijn dat overeenstemming is bereikt over de betrokkenheid van Turkije bij de besluitvorming over EU-operaties.

De heer **Robertson** bevestigde dat in deze zaak vooruitgang wordt geboekt en hij zei te hopen dat op korte termijn een voor alle betrokkenen bevredigende oplossing kan worden gevonden. Wat het gevaar van bureaucrativering betreft, wees hij erop dat de organisatiestructuur van de NAVO eenvoudig is en dat inzake ESDI alle details goed geregeld moeten worden.

Aan de vergadering waren twee ontwerp-verklaringen voorgelegd; op beide zijn amendementen ingediend en besproken. Beide verklaringen zijn aangenomen.

Verklaring over uitbreiding van de NAVO:

The Assembly, meeting in Vilnius, reconfirms its strong support for the process of NATO Enlargement. The Assembly emphasizes that the last round of enlargement has been successful in enhancing peace and stability in the entire Euro-Atlantic region, and that NATO must sustain the credibility of its open door policy. The Assembly, therefore, reaffirms its Resolution 301 on NATO Enlargement adopted in Berlin in November 2000, and specifically paragraph 11 which:

«Calls upon the North Atlantic Council to issue no later than during its Summit meeting in 2002 invitations to NATO accession negotiations to any European democracy that seeks membership in the Alliance and that has met the criteria for NATO membership as established in the Alliance's 1995 Study on NATO Enlargement».

Verklaring over Zuid-Oost Europa:

Meeting in Vilnius, Lithuania, on 31 May 2001, we the members of the NATO Parliamentary Assembly express grave concern at the continued tensions and recurrent outbursts of violence in several parts of South-East Europe. We assert our conviction, nevertheless, that all the countries of the region have a vocation to become full members of the community of democratic euro-atlantic nations. Such a development is essential for the security and stability of the whole of Europe.

We congratulate the citizens of the Federal Republic of Yugoslavia on their courageous decision to remove Slobodan Milosevic from power last October. We welcome the reform course embraced by the Serb and Yugoslav Governments, and their willingness to find a negotiated outcome to outstanding problems, including particularly the grave tensions of the Presevo Valley.

We recommend that relations between the Federal Republic of Yugoslavia and NATO should soon be formalised through a PfP agreement, provided that the necessary conditions are fulfilled. The full benefits of its association with Alliance countries will be conditional upon its good faith in co-operating with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia and implementing the Dayton agreement.

We reject extremist separatism as a means of solving ethnic conflict and condemn the use of violence to that end.

Therefore,

We urge the Bosnian Croats to renounce their separatist plans, reasserting that the Dayton agreement is the sole basis on which Bosnian institutions can be developed and adapted.

We call on all parties in Bosnia and Herzegovina to allow for the safe return of refugees and to enable all communities to live together peacefully in a multi-ethnic society.

We warn the Kosovar, Macedonian and Serbian Albanians that repeated acts of violence from extreme nationalist armed groups among them have severely depleted the capital of sympathy built up in their favour during the Kosovo crisis and particularly condemn the terrorist activity in the former Yugoslav Republic of Macedonia*.

Concerned about the risk that the considerable progress in furthering a multi-ethnic society in the former Yugoslav Republic of Macedonia will be

jeopardized, we urge all political parties in the former Yugoslav Republic of Macedonia to negotiate in good faith to address the political and economic grievances of the Albanian population in the country.

We urge all parties in Kosovo to co-operate with the international community in establishing the conditions necessary for the building of multi-ethnic institutions and for economic development in the province, stressing in particular the role of the elections due at the end of the year in providing Kosovo with a stable democratic self-government, in accordance with United Nations Resolution 1244.

We express our readiness to support any negotiated and mutually acceptable solution to relations between Serbia and Montenegro.

We call on SFOR as well as KFOR and UNMIK to take a more resolute approach in disarming militias, securing borders, guarding public gatherings as well as in arresting war criminals as indicted by the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, in order to prevent a recurrence of ethnic violence in Bosnia and Herzegovina and Kosovo respectively, as well as a destabilization of neighbouring countries.

We reiterate our conviction that support for stability, democracy and lasting security in South-East Europe is a common responsibility of the North American and European Allies. We are committed to supporting that process at the parliamentary level.

De vergadering heeft mevrouw Parrysh (Canada) gekozen tot vice-voorzitter van de assemblee in de vacature, ontstaan doordat de heer Proud zijn lidmaatschap van het Canadese parlement heeft beëindigd.

De voorzitter van de delegatie,
Van Eekelen

De griffier van de delegatie,
Van Waasbergen